

Bernarda Uriarte Jaka
Zaratamo, Bizkaia (1902)

Aurkibidea

Biografia

Zaratamoko Arkotxa auzoko baserrian jaio zen 1902 inguruan. Gero, Etxerre auzora joan zen bizi izatera. Jaiotako baserriaren inguruko lur-sailak Zaratamokoak dira, baina etxe hori distantzia berdintsura dago Zaratamo, Galdako eta Basauritik. [Basauriko euskararen azterketa linguistikoa](#) lanean parte hartu zueneko da grabazio hau.

Zintak

ZRT-002

- **Proiektua:** Basauriko euskararen azterketa linguistikoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arretxe, Jon
- **Data:** 1990-04-01
- **Iraupena:** 48 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Bilbao Telletxea, Arantza

- **Emalea:** Arretxe, Jon

Pasarteak

1. Etxerreko etxerik zaharrena

- **Erref:** ZRT-002/002
- **Iraupena:** 0:02:45. **Hasi:** 00:03:45. **Bukatu:** 00:06:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Etxerren, partea tokatu zitzaion, lehenengo pisua. Gurasoak zaratamoztarak izan ziren. Praderak etxea bota eta terrenoa eman zien gurasoei etxea egiteko. Hiru solairuko etxea. Zein den Etxerreko etxerik zaharrena azaltzen du.

2. Etxerreko lehengo bizilagunak

- **Erref:** ZRT-002/003
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:06:30. **Bukatu:** 00:08:13
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Euren baserria ere Marqués de Vargasena izan zen lehenago eta Praderari saldu zion. Eta horrek ere saldu egin zuen.

3. Bernardaren lagunak

- **Erref:** ZRT-002/004
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:08:13. **Bukatu:** 00:10:27
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia

Laburpena:

88 urte ditu. Elkarriketatzailearen amamari eta aititeri buruz ari dira. Lehen denek ezagutzen zuten elkar.

4. Auzokoei buruz

- **Erref:** ZRT-002/005
- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:10:27. **Bukatu:** 00:13:02
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia

Laburpena:

Auzokoei buruz hitz egiten dute. Berak euskaraz egiten du hobeto baina orain inguruko inork ez daki euskaraz, eta denek erdaraz egiten dute.

5. "Zuzen" batzuek, "artez" beste batzuek

- **Erref:** ZRT-002/006
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:13:02. **Bukatu:** 00:14:33
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Berak euskaraz ondo dakiela dio, baina Gipuzkoa aldean eta gauza batzuk beste era batera esaten dituztela dio Bernardak. Telebistan entzun du "zuzen dago", berak "artez" esaten du, baina entzuten duen guztia ulertzen du. Galdakaokoek apur bat ezberdin egiten dute euskaraz, beste ingurukoek bere antzera.

6. Etxerren denak ziren euskaldunak

- **Erref:** ZRT-002/008
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:16:03. **Bukatu:** 00:16:34
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

<p>Etxerren euskaldunak ziren auzokoak.</p>

Transkripzioa

- Ta zuk euskeraz egin Etxerren nogaz eiten zendun? Oin ya gitxi diñozu ez?
- Baiña harrapau gizin euskaldunek.
- Bai?
- Bai ene [...] ondiño han bizi de, han bizi zinak neure koinati izin zen gero, Antoni. Baia han bizi zen Manuel, ta Vicenta, ta eurek euki euazan seme parte bat ta alabak eta, ta gehixenak euskera itxen... euskera.

7. Auzokoen berri

- **Erref:** ZRT-002/010
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:17:11. **Bukatu:** 00:18:11
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

<p>Auzoak zehazten ari dira. Praderak dena erosi zuen, gero saltzeko.</p>

Transkripzioa

- Uriarte, Uriarten bizi ziren ezta?
- Uriarte bai, baie Uriartek oin Merriñen bizi direz.
- Hori ez da Etixerre? Hori zer da? Merriñe, Zabalaundi, Etixerre...
- Etixerre da hori! Etixerre. Ta horrik nire lehengusuk diñozuz, han bizi diz oin. Ba Basauriko artien.
- Bai, bai.
- Lehen Zaratamoko partiei "Garai" esaten otsien, baie hak be bota euren... saldu in zin etxie ta! Praderak diru apur bet kosteko... harek be, dana erosi lehenango ta gero dana saldu in euazan.
- Bai.
- Praderak... praderak danak erosi euren orduen.
- Bai, praderak apurke apurke dana erosi, baie dana saldu atzera be. Halan dena desbanezidute.
- Bai.

8. Baserrian lan eta lan

- **Erref:** ZRT-002/011
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:18:11. **Bukatu:** 00:19:23
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:

Baserriko bizimodua gustatzen zitzaion. Behiak izaten zituzten eta beti morroiren bat izaten zuten. Lehenengo jaunartzea egiteko dotrina ikasi behar zen, eta orduan joan zen eskolara irakurtzen eta sinatzen ikastera. Irakurtzen badaki eta gutxi idazten du.

9. Etxean geratu beharra behiak gobernatzen

- **Erref:** ZRT-002/012
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:19:23. **Bukatu:** 00:22:20
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Aisia » Oporrak

Laburpena:

Amak beharra baino ez zuen egiten, eta gazterik hil zen, nekearen nekeaz. Gaztetan Limpiasera egun batzuk igarotzera joateko aukera izan zuen Bernardak, baina ez zion amak joaten utzi, lanen ardura zuela eta. Bi ahizpa izan zituen, baina berak izaten zuen baserriko lanen ardura. Behiei esker nahi adina esne zuten, baina ezer ikasi barik eta ikusi barik lan eta lan bizi izan ziren.

10. Abuztuan Bilbora gonbidatuta

- **Erref:** ZRT-002/013
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:22:20. **Bukatu:** 00:23:30
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Aisia » Jai-giroa

Laburpena:

Amak Belostikaleko neskatxo bat hazi zuen eta haren familiaren etxera joaten ziren lantzean behin gonbidatuta. Abuztuko jaietan joan zirenean ikusi zituen barrakak. Gurasoak joaten ziren Urkiolara edo San Blasetera Abadiñora, eurak etxea zaintzen utzita. Bi ahizpa joaten ziren Bilbora.

11. Behar asko eginda, pobre

- **Erref:** ZRT-002/014
- **Iraupena:** 0:01:10. **Hasi:** 00:23:30. **Bukatu:** 00:24:40
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Behar asko eginda, baina pobre bizi izan dira, goserik gabe. Kafesnea hartzen zuten, beste batzuek horixe ere ez.</p>

Transkripzioa

- Gu pobre bizi izin gara, biher asko inddakuek gure bizixen.
- Zer baiá, beste batzuk baiño hobeto ezta? Ze bueno... ganadue eukite ta...
- Bai, pobre baie goserik ez, hori ez.
- Hori de.
- Goserik ez dogu euki. Goizien kafe ta esni edo emuten edo... bakoitxek guroguna edaten eben, ze beste etxek bazuten iguan baserrixen han e gorago Zaratamoko partien han ere esaten eurien batzuk, "kafe ta esnie [...] ekusi be ez!" Guk bai, kafe ta esnie guk bagenun goizin ta erguerdixen ta arrastin igual... Guk bai, kafe ta esni ta hori eukitten gendun. Amak emoten oskun hori, beste batzuk hor ezer bez. Ze ordun jente pobri bizi zen [...].
- Bai.
- Ta baserrixen be bai e, hemen be. Jentie pobre bizi zen. Hor Arizen eduki genduzan lagunek asko, baie geure modun pobre. Pobre.

12. Gonbidatu, Galdakaora

- **Erref:** ZRT-002/015
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:24:40. **Bukatu:** 00:27:24
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Aisia » Jai-giroa » Beste toki batzuetara jaietara

Laburpena:

Ingurukoak oso pobreak ziren. Batzuk fabrika lan egin ondoren bizkortu ziren. Gerra barik ere, ingurune pobrea zen Bizkaia. Galdakao bera ere bai. Santa Kruzetan gonbidatu joaten ziren Galdakaora, eta etxeko moduan jaten zuten: garbantzuk eta oilaskoa, etxean domeketan jaten zuten moduan. Kanpoan ibiltzearren joaten ziren.

13. Pradera familia

- **Erref:** ZRT-002/016
- **Iraupena:** 0:02:44. **Hasi:** 00:27:24. **Bukatu:** 00:30:08
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

Pradera familia auzoan bizi zen, eta harremana zuten. Haien lorategira eramaten zituzten olgetan. Goserik ez zuten pasatzen, baina bestelako ugaritasunik ere ez zuen ikusten berak. Gero bai, milonario egin zen Pradera. Markinakoa zen jaiotzaz Pradera; lehengusuarekin ezkondu zen. Don Guillermo eta Doña Eusebia ziren, baina orduan ere baten batzuek ez zuten don-doña izendapena onartzen, ez zutelako inolako titulurik. Herriarentzat onak izan ziren.

14. Txarriboda

- **Erref:** ZRT-002/017
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:30:08. **Bukatu:** 00:31:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

Aita nahiko ganadu hiltzaile ona zen. Petra Otegi (Juan Otegiren andrea), Amurriokoa, eramaten zuen amak laguntzera txarriboda egunean. Auzoko batzuk eta lehengusuak ere joaten ziren afaltzera egun horretan. Euren etxean beti egoten zen kopa; beste etxe batzuetan ez. Luxurik ez, baina goserik ez.

15. Beti izaten zuten kafea etxean

- **Erref:** ZRT-002/018

- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:31:44. **Bukatu:** 00:33:20
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Goizean kafesnea edo esnea taloarekin edo morokilarekin jaten zuten. Amak kafe beltza ogi apur batekin. Bazkaltzeko, indabak, porru salda edo patatak saltsa berdean lantzean behin. Geratzen zena txakurrari. Gauean berdin, sardina zaharra ere jaten zuten afaltzeko.

16. Amak panderoa jo eta auzokek dantzan

- **Erref:** ZRT-002/020
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:33:46. **Bukatu:** 00:35:21
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Amak panderoa jotzen zuen ondo eta auzokoak (Nikolas eta Petra) joaten ziren etxera afalostean eta amari panderoa jotzeko eskatzen zioten eurek dantzan egiteko. Bernardak ez zuen dantzan ikasi; besteak dantzan ari zirela bera lanean konejuekin edo txerriekin (hiruzpalau izaten zituzten) aritzen zen eta. Urtean txerri pare bat edo hiltzen zuten.

17. San Fauston erromeria

- **Erref:** ZRT-002/021
- **Iraupena:** 0:00:23. **Hasi:** 00:35:21. **Bukatu:** 00:35:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

San Fauston egiten zen erromeria.

18. Erromerietara

- **Erref:** ZRT-002/023
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:37:01. **Bukatu:** 00:39:44
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:

Arrigorriagaren izenari buruz ari dira. Kanpotik etortzen zen gazteria Basaurira domeketan, bandaren erromeriara. Laudioko Santa Luziko erromeriara ere joaten ziren. Oinez edo okinaren furgonetan joaten ziren eta trenean itzultzen ziren.

19. Hi edo zu

- **Erref:** ZRT-002/025
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:46:00. **Bukatu:** 00:47:12
- **Multimedia:** audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Hitanoa mutilei, bestela zuka.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-08-03

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com